

Járadékképződés a földhasználat bányászati és mezőgazdasági (ültetvénygazdálkodási) alrendszerében

Orlovits Zsolt

Ph.D. hallgató

SZIE, Agrárpolitikai Tanszék

Tóth Zsuzsanna

Ph.D. hallgató

SZIE, Közgazdaságtani Intézet

Földminősítés és
földhasználati információ
konferencia

2014.08.12.

KESZTHELY
2003.

A járadékképződés általános modellje

A beruházás megtérülésének tényezői:

- Amortizáció
- Elvárt (normatív) jövedelem
- Kitermelési járadék (abszolút+diszponibilis)

Kitermelési életgörbe

- Preexploatív szakasz
- Exploatív szakasz

2014.08.12.

ÁLTALÁNOS RÉSZ

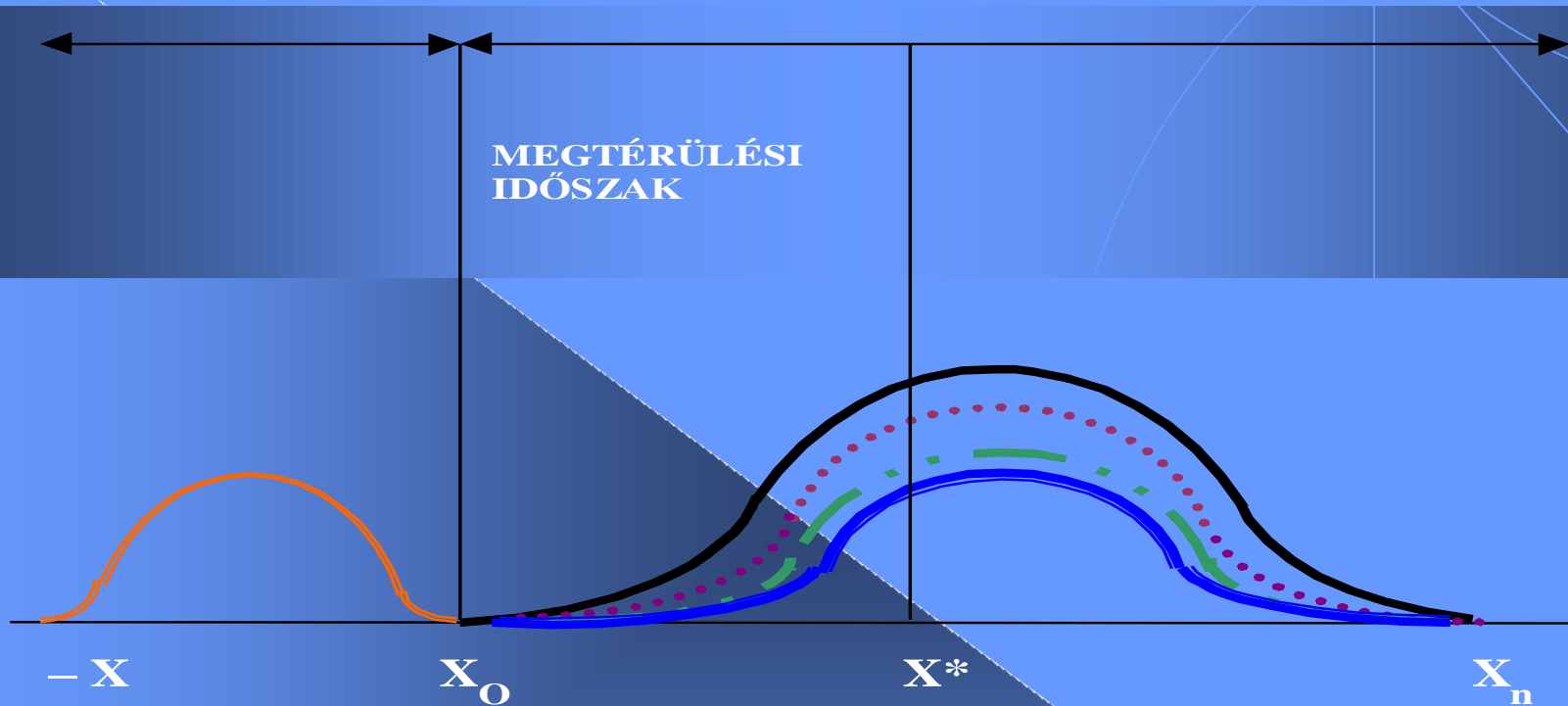
1

A járadékképződés általános modellje

PREEXPLOATÍV
IDŐSZAK

EXPLOATÍV IDŐSZAK

MEGTÉRÜLÉSI
IDŐSZAK

Jelmagyarázat:

- beruházás (I)
- árbevétel (P)
- elvárt nyereség (átlagprofit)
- - - amortizáció
- anyag- és munkaerőköltség (C)

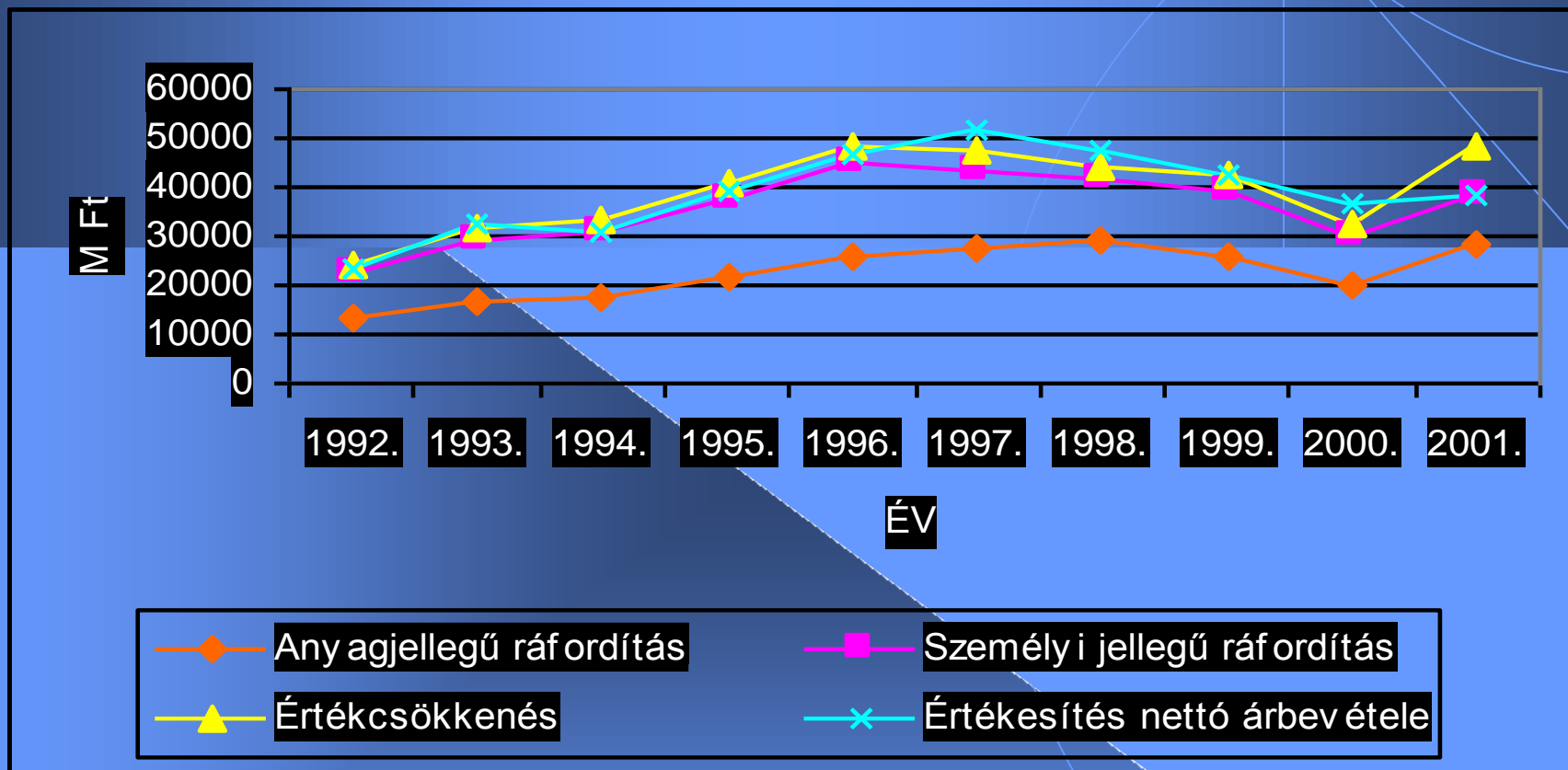
FORRÁS: KOZMA F.

A járadékképződés bányászati sajátosságai

- ◆ A kitermelt javak nem megújíthatóak
- ◆ Feltárás magas költségmegelőlegezési igénye és hosszú átfutási ideje
- ◆ Folyamatosan jelentős beruházások a lelőhely biztonságos üzemben tartásához
- ◆ Járadék: abszolút (bányajáradék)+diszponibilis

RÉSZLETES RÉSZ 3

A járadékképződés bányászati sajátosságai

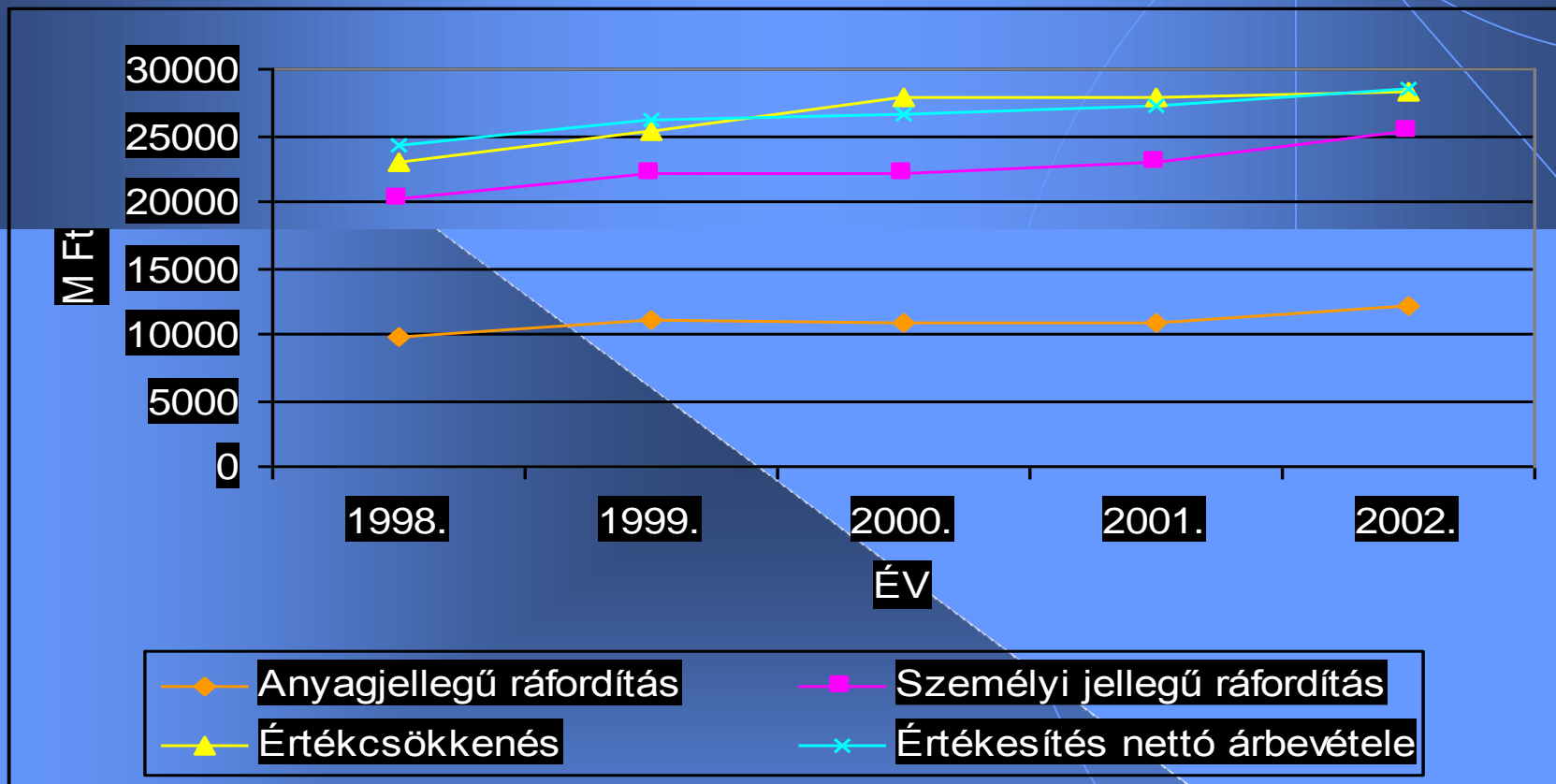
FORRÁS: KSH

Járadékképződés „kilowattóra-bányában”

- ◆ **Kőszénbánya-hőerőmű integrációk**
- ◆ **Energetikai célú kitermelési beruházások**
- ◆ **A kitermelt hasznos ásvány vagy a kitermeléssel érintett terület értékelése a felhasználásra kész energiahordozó alapján**

RÉSZLETES RÉSZ 4

Járadékképződés „kilowattóra-bányában”

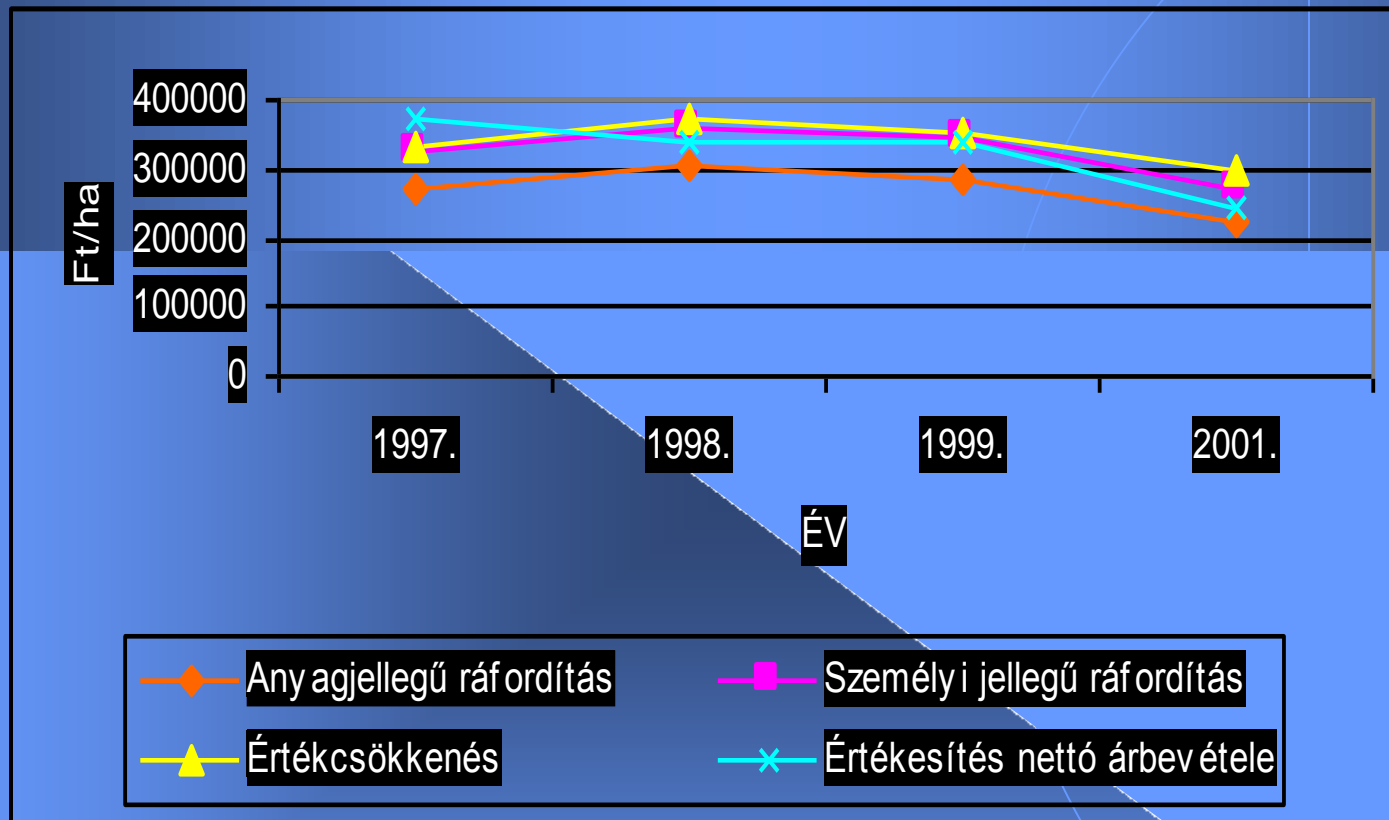
FORRÁS: VÉRT

Járadékképződés az ültetvényágazatokban

1. A preexploatív időszakban elvégzendő beruházások relatív nagysága
2. Az ültetvény céljára lekötött földterület termelésének egyoldalú elkötelezettsége
3. Újratelepítéssel ismét termőre változtatható
4. A beruházások befejezése és a termőre fordulás közötti többéves „türelmi időszak”

RÉSZLETES RÉSZ 5

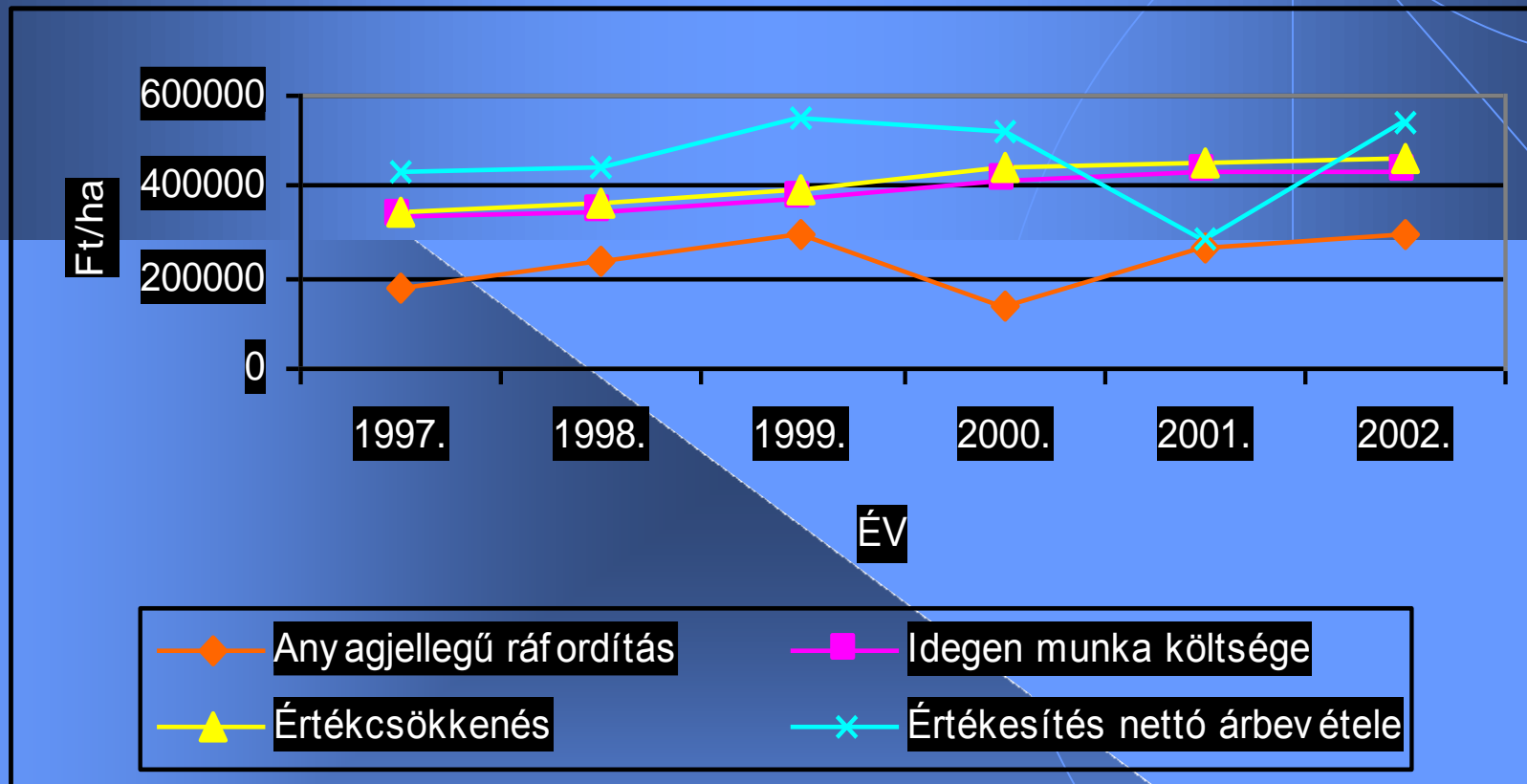
Járadékképződés az ültetvényágazatokban

ALMAÁGAZAT
TÁRSAS VÁLLAKOZÁSOK

FORRÁS: AKII

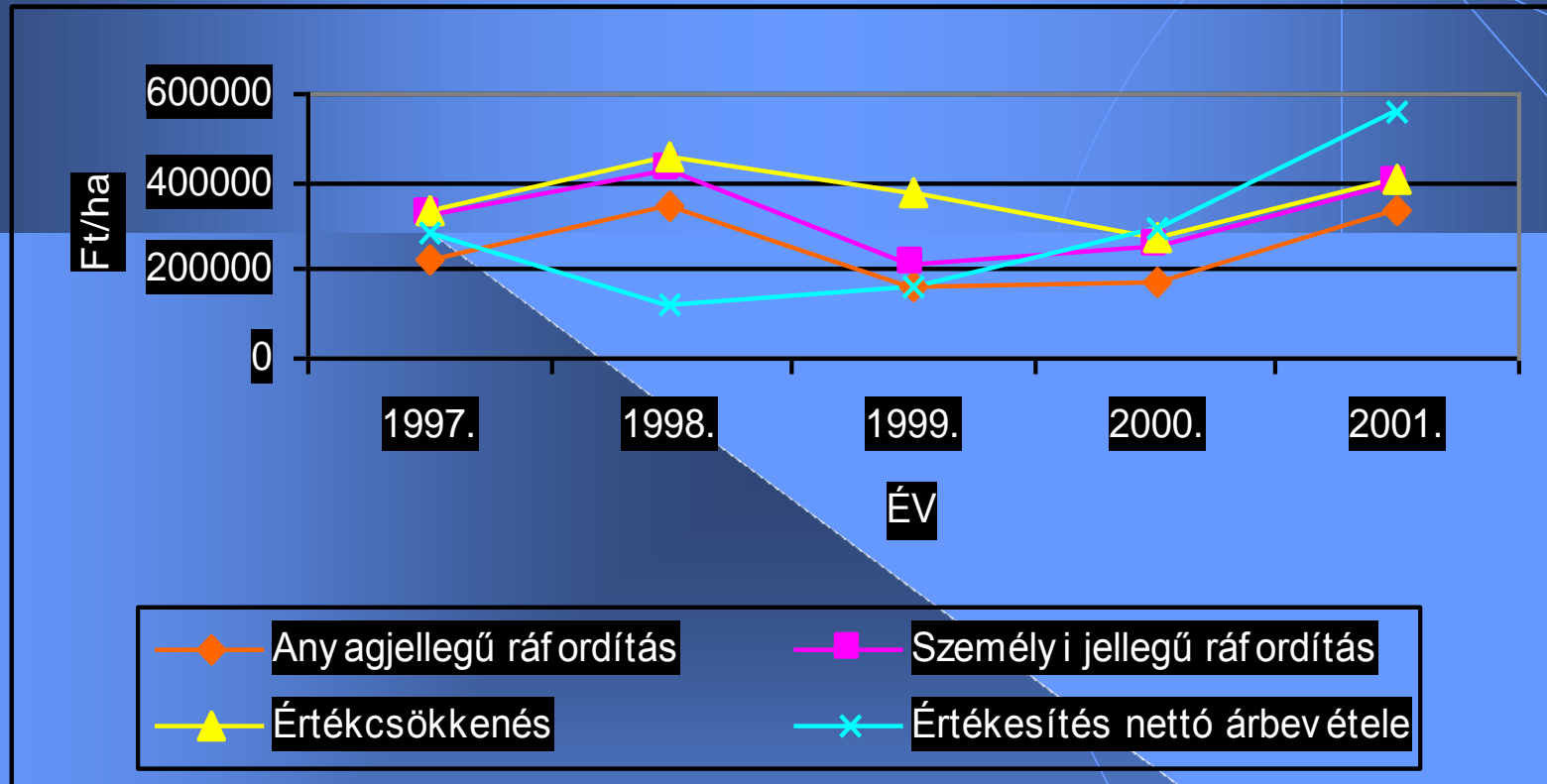
Járadékképződés az ültetvényágazatokban

ALMAÁGAZAT
RÉSZMUNKAI DŐS GAZDASÁGOK

FORRÁS: AKII

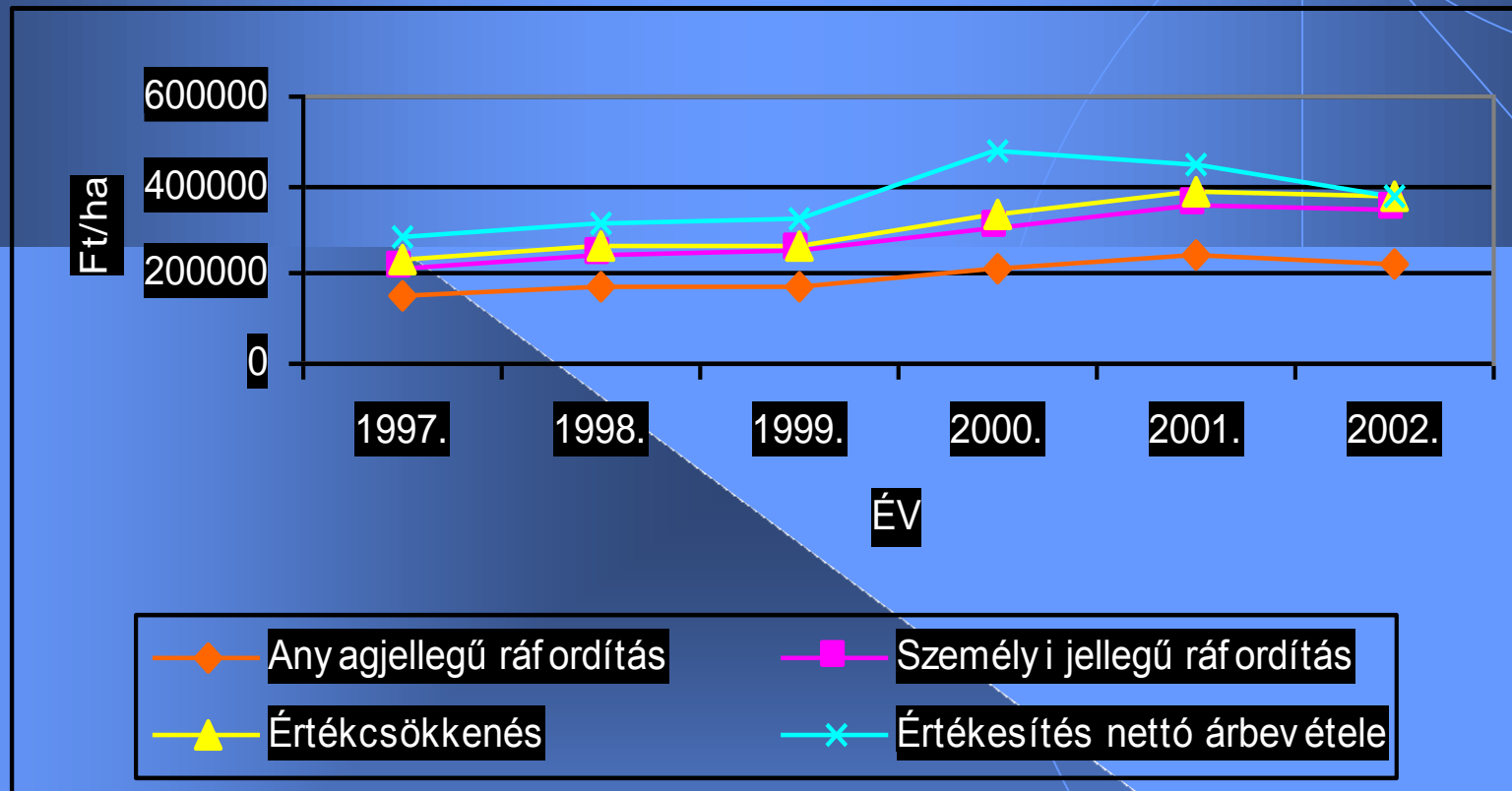
Járadékképződés az ültetvényágazatokban

SZŐLŐÁGAZAT
TÁRSAS VÁLLALKOZÁSOK

FORRÁS: AKII

Járadékképződés az ültetvényágazatokban

SZŐLŐÁGAZAT RÉSZMUNKAI DŐS
GAZDASÁGOK

FORRÁS: AKII

		BÁNYÁSZAT	ÜLTETVÉNY- GAZDÁLKODÁS
VÁRHATÓ ÉLETTARTAM		Az ásványvagyon és a termelési kapacitás hányadosa.	Ciklikus termelés esetén <i>végtelen</i> , egyszeri telepítés esetén: Marg. Té > Marg. Ktg.
A KÜLÖNBÖZETI JÁRADÉK KÉPZŐDÉSÉNEK JELLEMZŐJE		Erősebb függés a lelőhelyek közötti, természeti feltételekből adódó különbségektől, míg a munka és a technika felszereltségében a fő exportőrök közötti eltérések lényegesen kisebbek.	Az élelmezési alapanyagok világpiaci rentabilitását inkább technológiai-technikai adottságok határozzák meg (üzemnagyság, komplex gépesítettség), mintsem a külső adottságok (talajminőség, napfényes órák száma).
IGÉNYBE- VÉTELI DÍJ (ABSZOLÚT JÁRADÉK) JELLEMZŐI	ELNEVE- ZÉSE	Bányajáradék (2003. augusztusáig)	Földbérleti díj (Föld/telekadó)
	ELVI MÉRTÉKE	A várható adózott nyereség meghatározott százaléka.	
	GYAKOR- LATI VETÍTÉSE	A kitermelt ásványi nyersanyag mennyisége után számított érték	Aranykorona-érték (Egységnyi földterület)

ÖSSZEFOGLALÁS 6

	BÁNYÁSZAT	ÜLTETVÉNY- GAZDÁLKODÁS
TELJES VAGYONÉRTÉK	Az élettartam során a világpiaci előrejelzések alapján várható Té és a tőketehér nélküli üzemviteli ktg. különbségével meghatározott, évenként várható BFJ mai tőkeértéke.	
TELJES PIACI ÉRTÉK	A várható nyereségadóval csökkentett teljes vagyonérték (mai nettó tőkeérték).	
KÜLÖNBÖZETI JÁRADÉKOT NEM TARTALMAZÓ VAGYON- ÉS PIACI ÉRTÉK	Az állóeszközök (telek, út, épület, gép, védelmi-, illetve táंबरendezés stb.) értéke.	
A KITERMELÉSI JÁRADÉKNAK MEGFELELŐ VAGYONÉRTÉK	Az állóeszközök értékével csökkentett teljes vagyonérték. Negatív előjele az állóeszköz értékét emészti fel.	

ÖSSZEFOGLALÁS 7